

**BATMAN İLİNDE GÖREV YAPAN
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ÖĞRETMENLERİN BOŞ ZAMAN
ALİŞKANLIKLARININ
BELİRLENMESİ**

Ahmet Cemil BİÇİMLİ

**YÜKSEK LİSANS
Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı**

T.C.

**BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**BATMAN İLİNDE GÖREV YAPAN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ÖĞRETMENLERİN BOŞ ZAMAN ALIŞKANLIKLARININ BELİRLENMESİ**

**Ahmet Cemil BİÇİMLİ-2019
BATMAN
Her Hakkı Saklıdır**

T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAYI

Dr.Öğrt.Üyesi Übeyde GÜLNAR' ın danışmanlığında Ahmet Cemil BİÇİMLİ tarafından hazırlanan **“Batman İlinde Görev Yapan Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlerin Boş Zaman Alışkanlıklarının Belirlenmesi ”** adlı tez çalışması 28/06/2019 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oy birliği ile Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan

Doç. Dr. Cengiz TAŞKIN

Üye

Dr. Öğrt. Üyesi Übeyde GÜLNAR

Üye

Dr. Öğrt. Üyesi N. Muhammet ÇELİK

İmza

.....

.....

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Doç. Dr. Ferhat KORKMAZ
Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Ahmet Cemil BİÇİMLİ

YEMİN BELGESİ
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BATMAN

Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmenliğine göre hazırlamış olduğum **“Batman İlinde Görev Yapan Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlerin Boş Zaman Alışkanlıklarının Belirlenmesi”** adlı yüksek lisans tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünden başka bir bilim kuruluna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi beyan ederim.

28/06/2019

Ahmet Cemil BİÇİMLİ

İmza

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimine başladığım günden tez çalışmamın sonuna kadar,engin bilgi ve tecrübelerinden istifade ettiğim, her zaman yanımda olduğunu hissettiğim, yardım ve katkılarını hiçbir zaman esirgemeyen, çok değerli danışmanım sayın Dr. Öğretim Üyesi Ubeyde GÜLNAR hocama çalışmam süresince yardım ve desteklerini hep yanımda hissettiğim aileme de sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BATMAN İLİNDE GÖREV YAPAN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİN BOŞ ZAMAN ALIŞKANLIKLARININ ARAŞTIRILMASI

Ahmet Cemil BİÇİMLİ

Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı
Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Ubeyde GÜLNAR
2019 Sayfa: 44

Bu çalışma Batman ilinde görev yapan öğretmenlerin boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma evrenini 2018--2019 yılları arasında Batman ilinde görev yapan 211 Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada tüm evrene ulaşılmaya çalışılmış ancak 200 öğretmene ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; katılımcıların demografik bilgilerini belirlemeye yönelik sorular, rekreatif aktivite katılım ölçeği kullanılmıştır. Araştırmamızda istatistiksel analizler SPSS 22.0 paket programında yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde frekans, yüzde, bağımsız gruplar t-testi ANOVA ve Tukey çoklu karşılaştırma testleri kullanılmıştır. Yapılan anket araştırması sonucunda boş zaman aktivitelerinin yaptığı etkilere yönelik verdikleri cevaplara bakıldığında kişilerde mutlu edici, dinlendirici ve eğitici gibi olumlu yönlerde etkiler yaptığıdır; kişileri iş doyumu ve heyecan verme yönünden ise etkilemediği ortaya çıkmıştır. Boş zaman aktivitelerinin katılımcıların yaş ve medeni durumuna göre değişmediği ancak yaş arttıkça aktiviteye katılım sayısında azalma olduğu, erkeklerin aktiviteyi daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Ayrıca boş zamanlarda yapılan etkinlikler alt boyutu ile boş zaman etkinliklerine katılım şekilleri alt boyutları arasında erkeklerin kadınlara göre daha yüksek puan aldıkları, yani daha olumlu etkiler bıraktığı anlaşılmıştır. Öğretmenlerin medeni durum, yaş ve çocuk sayısına göre boş zaman değerlendirme ölçeği toplam puanları ile alt boyutları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Boş zaman, Öğretmen, Rekreasyon, Zaman

ABSTRACT
MASTER'S THESIS
THE INVESTIGATION OF THE EMPTY TIMES OF PHYSICAL
EDUCATION AND SPORTS TEACHERS WHICH MAKE DUE IN BATMAN

Ahmet Cemil BİÇİMLİ

Batman University Institute of Social Sciences

Department of Recreation Management

Advisor: Dr. Öğretim Üyesi Ubeyde GÜLNAR

2019, Page:44

This study was conducted to investigate the leisure time habits of the teachers working in the province of Batman. The research universe is in Batman province between 2018-2019. The teacher constitutes the teacher. The study was attempted to reach the entire universe but reached 200 teachers. As a data collection tool; questions to determine the demographic information of participants and recreational activity participation scale were used. In our study, statistical analyzes were performed in SPSS 22.0 package

As a result of the survey, it is observed that the responses of the teachers in the region towards the effects of leisure activities have positive effects such as happy, relaxing and educative. It has been revealed that it does not affect people in terms of job satisfaction and excitement. It is seen that leisure activities do not change according to age and marital status of the participants, but as the age increases, there is a decrease in the number of participation in the activities, and men prefer the activity more. In addition, the sub-dimensions of leisure activities and leisure activities were found to be higher in men than women, is they had more positive effects. There is no significant difference between the total scores of the teachers and their scores according to the marital status, age and number of children program. Frequency, percentage, independent groups t-test, ANOVA and Tukey multiple comparison tests were used to evaluate the data.

Key words: Leisure time, Teacher, Recreation, Time

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİMİ.....	i
YEMİN BELGESİ	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vv
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
I. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı	1
1.2. Problemin Durumu	2
1.2.1. Araştırmanın alt problemi.....	3
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	3
II .BÖLÜM:	
KAYNAK ARAŞTIRMASI	
2.1. Eğitim	4
2.1.1. Öğretim.....	5
2.1.2. Öğretmen	5
2.1.2.1. Beden Eğitiminin Anlamı	6
2.1.2.2. Beden Eğitimi Öğretmeni	7
2.2. Zaman Kavramı	8
2.2.1. Zamanın Kullanım Bölümleri	9
2.2.2. Boş Zaman Kavramı	9
2.3. Boş Zaman	10
2.3.1. Boş Zamanın Temel Fonksiyonları	11
2.3.1.1. Dinlenme Fonksiyonu	11
2.3.1.2. Eğlenme Fonksiyonu	12
2.3.1.3. Gelişim Fonksiyonu	12

2.3.2. Boş Zaman Değerlendirmenin Yararları	13
2.3.2.1. Fiziksel Yararları	13
2.3.2.2. Toplumsal Yararları	13
2.3.2.3. Psikolojik Yararları	14
2.4. Rekreasyon Kavramı	14
2.4.1. Rekreasyon Tanımı ve Anlamı	15
2.4.2. Rekreasyonun Özellikleri	15
2.4.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması	17
2.4.4. Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri.....	19
2.4.5. Rekreasyonun Çalışanlar Üzerine Etkisi	20
III. BÖLÜM: MATERYAL VE YÖNTEM.....	21
3.1.Araştırmanın Yöntemi	22
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	22
3.3. Veri Toplama Teknikleri	22
3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi	23
3.3. Veri Toplama Yöntem ve Araçları.....	23
IV. BULGULAR VE YORUM	24
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	33
KAYNAKÇA	37
EKLER.....	41
Ek 1 Kişisel Bilgiler	42
Ek 2 Boş Zaman Ölçeği.....	43
İZİN BELGESİ	44
ÖZGEÇMİŞ.....	45

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcılar ile ilgili Demografik Bilgiler	24
Tablo 2. Boş Zamanlarında Yapılan Etkinliklerin Tanımlayıcı İstatistikleri	25
Tablo 3. Boş Zaman Etkinliklerine Katılım Şekli ile İlgili Tanımlayıcı İstatistikler	26
Tablo 4. Boş Zaman Aktivitelerini Tercih Etme Nedenleri ile ilgili Tanımlayıcı İstatistikler.....	27
Tablo 5. Boş Zaman Aktivitelerinin Bıraktığı Etkiler ile İlgili Tanımlayıcı İstatistikler	28
Tablo 6. Cinsiyete Göre Boş Zaman Değerlendirme Puanlarının Karşılaştırılması	29
Tablo 7. Medeni Duruma Göre Boş Zaman Değerlendirme Puanlarının Karşılaştırılması	30
Tablo 8. Yaşa Göre Boş Zaman Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması...	31
Tablo 9. Çocuk Sayısına Göre Boş Zaman Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	32

KISALTMALAR LİSTESİ

Çev. : Çeviren

S. Sayfa

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

TDK: Türk Dili Kurumu

I. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Amacı

Geçmişten günümüze bütün toplularda rekreasyon faaliyetleri ile ilgilendikleri araştırmalar sonucu tespit edilmiştir. Tüm bu boş zaman etkinlikleri kişinin yaşadığı coğrafya ve kişilik özelliklerine göre değişmektedir. Tabi olan bu faaliyetler tarihin derinliklerinden günümüze farklılık kazanarak günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. (Sevil, Şimşek, Katırcı, Çelik, Çeliksoy, 2012).

Küreselleşme ile dünya ülkelerinde meydana gelen toplumsal değişim ve hızlı gelişmeler beraberinde insanlar için psikolojik ve biyolojik uyum sorunları getirmiştir. Bu sorunların üstesinden gelebilmek için etkin ve verimli bir eğitim süreci kaçınılmaz olmuştur. Bu süreçte, rekreasyon faaliyetlerinin etkili bir eğitim aracı olarak kullanılması zorunlu hale gelmiştir. Bu amaçla, yeni nesillerin negatif düşünce eğilimi geliştirmelerini, kötü davranış sergilemeleri, kökende var olan ekonomik, toplumsal ve kültürel sorunlar içerisinde kaybolup gitmelerini engelleyerek onların sağlıklı şekilde sosyalleşmelerinde ve ilişkilerinde büyük rol oynayacak rekreasyon etkinliklerinin davranış olarak kazandırılması ulusal bir önem arz etmektedir. Bu süreçte, topluma her dönem örnek oluşturan öğretmenlerin, hem uygulayan hem de uygulayıcı konumunda olmaları, eğitim ve toplum boyutunda çok önemli bir görev ve sorumluluk anlayışını da beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda, öğretmenlerin kişisel gelişimlerine büyük katkı sağlayacak boş zaman etkinlik kazanımları öncelik oluşturmalıdır. Bir başka deyişle; ülkemizin geleceği çocuklarımız ve gençlerimizin yetişmelerini sağlayan öğretmenlerimizin, fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı olmaları esastır. Bu durum ise, öğretmenlerimizin kendileri için özgürce kullanabilecekleri iş dışı zamanlarını olumlu ve verimli faaliyetlerle değerlendirerek mümkün olacaktır.(Bahadır, R. Altunay 2015).

Bu çalışmanın amacı; Batman İlinde görev yapan “Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının İncelenmesi”, boş zamanlarında hangi faaliyetleri sergiledikleri, ne tür faaliyetler ile ilgilendiği tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

1.2. Problem Durumu

Batman ilinde “görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin boş zaman alışkanlıklarının ilişki durumlarını araştırılması” bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Problemlere çözüm getirebilmek için aşağıdaki alt sorunlara karşı cevap aranmıştır.

1.2.1. Araştırmanın alt problemi

1. Batman ilinde görev yapan “beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman etkinliklerini” etkileyen nedenler ve faktörler nelerdir?
2. Batman ilinde görev yapan “beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin hangi boş zaman etkinliklerine” katılmaktadırlar?
3. Batman ilinde görev yapan “beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin boş zamanını doldurma biçimleri” arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır.
4. Batman ilinde görev yapan “beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin” talep ettiği etkinlik türünün nedenleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Batman ilinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile sınırlıdır.
- Çalışma 2018-2019 yılları ile sınırlıdır.
- Çalışmada uygulanan ankette Batman ilinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin vereceği yanıtlarla sınırlıdır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırma da şu temel sayılılardan hareket edilecektir;

- Belirlediğimiz örneklem grubuna uygulanan anketin geçerli ve güvenilir olduğu,
- Çalışan personellerin anketleri içtenlikle yanıtladığı,
- Alan yazımızda elde edilen bilgiler gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.

II. BÖLÜM: KAYNAK ARAŞTIRMASI

2.1. Eğitim

Eğitim geçmişten günümüze gelişerek varlığını koruyan bir olgudur. Eğitim insanlık tarihi kadar eski olmakla beraber dinamik yapısı ile daima gelişmekte olmuştur. Araştırmacılar tarafından eğitim ile alakalı birçok çalışma yapıp birden fazla tanım yapmışlardır. Ama araştırmacılara göre genel geçer bir tanım yapmak istersek Eğitim; herhangi bir toplulukta yaşanan bireyleri dizayn etmek kişinin tüm bileşenlerini kontrol altına almak olarak açıklanabilir (Aydın, 1994).

“Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir” Eğitim, belki de ülkelerin gündemini en fazla meşgul eden bir konu durumundadır. Eğitim sadece teknolojik veya sosyal hayata değil birden fazla alanlara etki etmekte ve birçok ülkenin eğitim ile birden fazla problemini aşmaktadır ve böylece eğitimin önemini toplumlarda gün geçtikçe daha fazla hissedilmeye başlanmıştır. (Çalık, 1988).

Yapılan birçok araştırmaya göre doğan her bir çocuk hatta anne karnındayken eğitim süreci başlamaktadır ve gerek örgün eğitim ve gerekse çevre gruplar ile etkileşim yaşayarak eğitim durumunu devam ettirmektedir. (Kongar, 1993). Kısaca eğitimin temel amacı değişen hayata karşı güncelliğini koruyan tanımlar yapması gerekmektedir. Eğitim sözcüğü engin bir mefhum muhteva içermesi onu öğretim sözcüğünden farklı kılmıştır. Oysa toplumlarda bu kavram genellikle benzer anlamda kullanılıp telaffuz edilmiştir. (Çelikkaya, 1998).

Eğitim, yaşam boyu devam eden bir durumdur. Bu süreç içinde edinilen bilgi, beceri ve değerlerle bireyler davranışlarında gözle görünür değişiklikler oluşturur. Eğitim, her bireyde aynı değişikliği yaratamaz. “Kişinin çevresiyle kurduğu etkileşimin farklı olmasından kaynaklanan yaşantı ve edindikleri davranışların farklı olması bu durumda etkilidir”. “Buradan da anlaşılacağı üzere eğitim, bireyde kendi yaşantılarıyla davranış

değişikliği yaratma olarak tanımlanabilir” (Erden, 2008). Ortak bir tanım olarak eğitimi, “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı ile ve bilinçli olarak istenilen bir düzeyde değişim meydana getirme süreci olarak” tanımlanabilir (Ertürk, 1988).

2.1.1. Öğretim

Eğitim, öğretime göre daha geniş bir kapsamı bulunmaktadır ve bu yönüyle öğretimi de kapsamaktadır. Hâlbuki bu iki kavram gerek literatürde gerek mahalli düzeyde sürekli karıştırılmıştır. Öğretim daha çok teorik anlatım veya teknolojik yönlendirmeyi dile getirmektedir. (Çelikkaya, 1998).

Öğretim yapılacakların önceden planlanması ve bir program dâhilinde “amaçlanmış, planlanmış, düzenlenmiş ve kontrol edilerek yapılan yerlerdir. Okulda uygulanan bu eğitim uygulamaları öğretim olarak açıklanmıştır” (Büyükkaragöz ve ark.1998). Yani genel olarak özetlersek öğretim, bireye istendik davranış edindirmek maksatlı, ölçülü ve dengeli bir süreç dâhilinde okul vb. yerlerde sürdürülen eğitim durumlarının tümüdür.

2.1.2. Öğretmen

Bir ülkeyi şekillendiren ve ona mimari nizam katan öğretmendir. Ülkelerin geleceğe dair emin adımlar atabilmesi öğretmenler aracılığıyla şekillenmektedir. Öğretmenler aynı zamanda eğitim sisteminin başyapıtı konumundadır. (Özden, 1999).

Öğretmenler aracılığıyla yetiştirilecek toplumun her bir bireyi, üyesi oldukları toplumu kurumlarda edindikleri yeterlikler ölçüsünde temsil edebilme gücüne sahip olacaklardır (Erişti, 1998). Bir ülkenin ekonomik, sosyal ve diğer acılardan kalkınması ve nitelikli bireylerin gücünün ortaya çıkarılması sosyal hayatta her türlü huzur ve sosyal barışın sağlanmasının başyapıtı yine öğretmenlerdir. (Özden, 1999).

Öğretmenlik toplumların onlara attettikleri değerler ile değerlendirilmektedirler. Ve toplumda bazı öğretmenlere bazı tanımlar atfedilmiştir. Bu tanımlardan birtakımı

şöyledir: Kişilerin kendini anlamlandırmasında ve kendini tam olarak keşfetmede ona rehberlik eden kişidir. (Yavuzer, 1997).

Kişi toplumun beklediği davranışları içselleştirilmesi ve hayatını anlamlandırarak doğru bir yolda ilerlemesi kişinin beden ve ruh sağlığını geliştirmeyi son olarak beden becerilerini geliştirmeye yönelik işlemlerde öğrencilerin gelişimlerini tertiplemek şeklinde açıklayabiliriz. Tüm öğretmenler gibi beden eğitimi öğretmeni de gerek giyimi ile gerekse davranışları ile rol model olması gerekmektedir. (Messing, 1980'den aktaran: Aybek, 2007).

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri diğer öğretmen guruplarına göre yetiştirdiği öğrenci nezdinde birden fazla sorumlulukları bulunmaktadır. Bu sorumlulukları sadece okul için de olmayıp okul dışına taşan sorumlulukları da bulunmaktadır. (Tamer ve Pulur, 2001).

2.1.2.1. Beden Eğitiminin Anlamı

Beden eğimin kavramına bakıldığında ortalama olarak tarihte 18 yy. ortaya çıktığı düşünülmektedir. Beden eğitimi; “bedensel hareketlerin düzenli bir durum çerçevesinde oluşması şeklinde tanımlanmıştır. Genel eğitim; bireylere temel bilgi edindirmek, kişilik gelişimini sağlamak, özellikle meslek, boş zaman ve toplumsal yaşam gibi durumlara hazırlamaktadır (Tezcan 1993). Bu amaçların gerçekleştirilmesi için beden eğitime gereksinim vardır (Aybek, 2007).

Adams'a göre belirlenen beden eğitimi dersinin bireyin eğitimi açısından önemli olan bilimsel ilkeleri şu şekilde sıralanmaktadır:

- a) Eğitim, bütün süreci kapsamaktadır.
- b) Beden eğitimi dersi bütün dersler ile ilişki olan bir derstir.
- c) Beden eğitimi faaliyetlerinde gelişme ve büyüme temel esastır.
- d) Beden eğitimi serbest zamanların kullanımına katkıda bulunur.
- e) Beden eğitimi kendini ifade etme ve yaratıcılık olanakları sağlar.

- f) Beden eğitimi hayatın birçok alanına etki etmektedir.
- g) Beden eğitimi kişilerin duygu süreçlerini kontrol etmede önemli bir yere sahiptir.
- h) Beden eğitimi kişilerin özgüven kazanımına yardımcı olmaktadır.
- j) Kişi kaba davranış becerilerini geliştirmektedir.
- k) Sağlıklı yaşama alışkanlığı kazandırır.
- l) Zihinsel gelişimlere olanak sağlar.
- m) Kişi tarafsız olmayı öğrenir.
- n) Kişinin hayatını program dâhilinde düzene sokar.

2.1.2.2. Beden Eğitimi Öğretmeni

Araştırmacılar beden eğitimi öğretmenini; “Milli Eğitimin ana kaidelerine uygun bir biçimde kişilerin beden, ruh ve fikir gelişmelerinin sürdürmesinde gerek okul içi ve gerekse okul dışı sportif faaliyetleri yapan, yaptıran ve tertipleyen Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı kişiler olarak” tanımlamaktadır. (Tamer ve Pulur, 2001).

“Beden eğitimi öğretmeni, giyimi ve hareketleriyle öğrencilerine örnek olması”, “alanında gerekli bilgi ve beceriye sahip olması, temizlik, yarışma ruhu, doğruluk, samimiyet, anlayışlı olma, karşılıklı sevgi ve saygı gibi kriterleri bünyesinde toplamalıdır” (Messing, 1980’den aktaran: Aybek, 2007).

2.2. Zaman Kavramı

Zaman hayatta değeri biçilmez bir unsurdur. İnsanların zengin olup olmadığı zaman konusunda bir kazanım asla değildir. Zaman ne verilir nede biriktirilir, ödünç alınmadığı gibi asla ödünçte alınmaz ve zamanın bu şekil oluşu aslında en değerli bir unsur olduğunu görmekteyiz. Görünün çerçeveye bakıldığında zaman değersiz bir şekilde harcanan bir kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır. (Scoot 1997).

Türk Dil Kurumuna (T.D.K.) göre ise zaman; “Bir iş ve oluşun geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu vakit olarak açıklanmaktadır”. “Zaman kavramı, bireylerin yaşamı içerisinde uzun veya kısa süreli, tekrarı imkânsız, başlangıcı ve sonu belli olan, saatle ölçülebilen bir bölüm şeklinde açıklanabilir” (Tezcan, 1982; Akt. Kır, 2007).

Zaman insanlar tarafından psikolojik olarak farklı olarak algılanmasının yanı sıra olayların birbiriyle bir zincir gibi olması, anıların etkisi ve geleceğe yönelik istekler ve arzular gerçek zamanın daha kısa veya daha uzun olarak algılanmasına yol açar (Karaküçük, 2005). “En çok yokluğundan şikâyet edilen konuların başında zaman gelmektedir ve geçen zamanın geri dönüşü imkânsızdır”. “Bu nedenle zaman kullanılırken planlanmalı ve verimli bir şekilde kullanılmalıdır” yani “zamandan, zaman tasarruf edilmelidir (Özgen ve Doğan,1997). “Zamanı kelime anlamı olarak şöyle tanımlamaktadır; zaman, “olayların geçmişten bugüne gelip geleceğe doğru birbirini takip ettiği kesintisiz bir süreçtir” . Zaman yukarıda da belirttiğimiz gibi alınıp satılan bir şey değildir bu yüzden asıl zenginlik maddi olmayıp zamanını en şekilde kullanmaktır.

2.2.1. Zamanın Kullanım Bölümleri

Zamanını doğru bir şekilde kullanılabilmesi için; insanların gerek kendi hayatında gerekse çevredekilere zaman ayırabilmesi için doğru bir şekilde dengeyi kurması gerekmektedir. Bu dengenin kurulumu için zaman yönetimi şeklinde kişi belirli bir düzen alışkanlığı kazandırılabilir. Zaman en iyi şekilde kullanmak için kişilerin bedensel ve ruhsal durumunu gözden geçirerek oluşturması gerekmektedir. (Karaküçük, 2005).

Jensen (1995)’e göre zaman, üç kısımdan meydana gelmektedir.

- a) Kişinin var olma zamanı bu var olma zamanında temel ihtiyaçlarını karşılar
- b) Zorunlu olarak geçinmek için harcadığı zaman.
- c) Boş zaman

Megyeri, ise zamanı dört kısımdan meydana geldiğini dile getirmektedir. (Gülbahçe, 1996).

Bunlar;

- 1.Temel ihtiyaçların karşılanmasında harcanan kısım.
- 2.Çalışmaya bağlı harcanan zaman
- 3.Serbest faaliyetlere harcanan zaman
- 4.Diğer faaliyetlere harcanan zaman.

2.2.2. Boş Zaman Kavramı

Serbest zaman, köken olarak Latince uygun, zgr, serbest, izinli olmak anlamına gelen ‘Licere’ kelimesi (Vogel, 2011) ile “Yunanca boş zaman ve bu zaman boyunca karşılıklı konuşularak kazanılan bilgi, bu konuşmaların yapıldığı yer anlamına gelen “scholē” kelimelerine dayanmaktadır”. “Scholē, basit hiçbir şey yapmak değil, yaratıcı bir derin düşünme ve barış durumunu ifade eder”. “Bu yüzden boş zaman sadece çalışma alanının bir konusu olmayıp, aristokrat sınıf ile ilişkili bir durum olarak kişiye bedensel çalışmadan kurtaran, estetik ve entelektüel bir uğraşı özgürlüğü olarak değerlendirilmiştir”. (Juniu, 2000).Boş zaman kavramı, eski çağlardan günümüze insan hayatında var olan bir süreçtir. “İnsanoğlu, yaradılışından dolayı, avlanma, hayatta kalma, çalışma veya bir meşguliyele sahip olma isteği olmasının yanı sıra, iş görmeme, kendine zaman ayırma, şengenlik gösterme isteği de taşımaktadır”. “şengenlik göstermenin gerekliliği ile ilgili ilk araştırmaların yapıldığı Antik Yunanda aristokratlar, çok çalışmanın, gerçekte insanı aşağılayıcı bir durum olduğunu ileri sürmektedirler”. “Bu bağlamda boş zaman olgusu, insanlığın var olduğu günden bugüne kadar sahip olmaları için mücadele ettikleri ve yokluğunda acı hissettikleri bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır” (Gl ve diğerleri, 2014).

Uluslararası literatürde boş zaman kavramı bir etkinlik olarak değerlendirilmektedir. Buna göre şöyle bir tanım elde edilmiştir: Boş zaman kişilerin özgür iradesi ile yaptığı faaliyetlerinin tümüne denir. (Parker, 1976, Akt, Tezcan, 1977).

2.3. Boş Zaman

Boş zaman kavramı kişinin sahip olduğu ve istediği tasarrufta kullanabildiği zorunlu ve zaruri haller dışında sahip olduğu zaman dilimi şeklinde açıklanmıştır. (Şahin, 2002). Toplumda ki her fert zorunlu çalıştığı iş durumları dışında kalan boş zamanda dinlenmesi ve çevresindekiler ile keyifli vakit geçirmekten zevk duymaktadırlar. Bu sebeptendir ki kişilerin aslında boş zamanları kişinin gerek beden ve gerekse ruh sağlığı açısından oldukça önemlidir. (Şahin, Akten ve Erol, 2009).

“Dünya Boş Zaman ve Rekreasyon Birliğinin tanımına göre boş zaman; seçme şansı yaratıcılık hoşnutluk veren, memnuniyet içeren ve kişisel doyumu arttıran eğlencelere öncülük eden yararları ile insan hayatının özel bir alanıdır” (Özdemir ve diğerleri, 2006). “Boş zaman, seçimlerimizi yapmak veya dinlenmek için özgür olduğumuz serbest zaman veya yaşam için gerekli olan biyolojik ihtiyaçlardan ve yapılması gerekenlerden arta kalan zamandır.” (Veal 1992).

2.3.1. Boş Zamanın Temel Fonksiyonları

“Kültür yapısı, sosyal faktörleri, aile yapıları, ekonomik faktörler, yerleşim yeri mesleki, gelir düzeyleri, yaşı ve cinsiyeti vb. sebeplere dayalı üç temel fonksiyonu bulunmaktadır”. “Dumazadier boş zamanın üç temel fonksiyonundan bahsetmektedir” (Çubuk, 1984). 3D olarak da adlandırılan bu özellikler;

- İstirahat etme (delessement),
- keyifli vakit geçirme (divertissement),
- Kendini gerçekleştirme (development).

2.3.1.1. Dinlenme Fonksiyonu

“Boş zamanı en fazla kişiliğinize eden ve farklı algılamalarla, çalışma hayatı tarihi boyunca değerlendirilen bir temel fonksiyondur”. “Dinlenme, yeniden elde etme veya iş sonrası stres ve yorgunluk atma ile bedensel aşınmaları ve sinir gerilimlerini kaldıran bir fonksiyon üstlenmiştir”. (Çubuk, 1984). Özellikle iş yaşamında bedensel olarak tüketici bir ortam içinde olmayan pek çok birey için nihayetinde; dinlenmek, “sırtüstü yatmak ve hiçbir şey yapmamak” anlamını taşımamaktadır. “İşten arta kalan zamanlarda, fiziksel ya da zihinsel olarak dinlenme yolunu seçen kişilerin sayısı oldukça fazladır”. “Çağdaş dünyanın her geçen gün yenilerini keşfettiği” “boş zaman uğraşları/hobiler” bu durumun en belirgin şeklidir (Kropoktin, 1997).

2.3.1.2. Eğlenme Fonksiyonu

Bireyler artık birçok spor ve eğlence aktivitelerinde yoğun olarak yer almakta, spora ve eğlenceye olan bu ilgi 20. yüzyılın başlarında giderek artmakta olan bir akımın etkisiyle; sağlıklarına, duygusal, fiziksel ve psikolojik ruh hallerine verdikleri önemde artmıştır ve artmaya da devam etmektedir (Mutlu, 2008). Torkildsen, eğlenmenin güdüsel bir istek olduğunu ve boş zamanlarımızda bizleri memnun kılacak anlara ihtiyaç olduğunu belirtmiştir.(Torkildsen, 2005).

“Boş zaman aktivitesine katılımın psiko-sosyal gelişime katkı sağladığını, her yaş grubunun spor, açık alan rekreasyonu ve diğer boş zaman aktivitelerine sık ve düzenli bir şekilde devam etmesinin mutluluk düzeylerini arttıracak ileri sürülmektedir”. (Kleiber,1980; Patterson ve Carpenter, 1994; Akt. Tekin ve ark. 2009).

2.3.1.3 Gelişim Fonksiyonu

Gelişim fonksiyonu, insan düşüncesini, günlük eylemlerin otomatizminden kurtaran, daha geniş sosyal katılıma zemin hazırlayan, insanın kişiliğini geliştirmesine ve göstermesine eğilimli, aynı zamanda çıkarıcı olmayan faaliyetleri içermektedir (Karaküçük, 2005).

“Menninger’e göre dengeli bir boş zaman yaşantısı yüksek düzey duygusal sağlığın sürdürülmesinde önemli olduğunu belirtip rekreatif etkinlikler bireyin hayatında karşılaşılabileceği (iş, okul hayatı, arkadaşlık ilişkileri gibi) olumsuzlukların üstesinden gelmesinde yardımcı bir rol oynar” (Leitner ve Leitner, 2004).

2.3.2. Boş Zaman Değerlendirmenin Yararları

Boş zamanlarının değerlendirilmesi, bir deneyim biçimi, zengin bir yaşantı elde etme yolu, özel bir etkinlik türü, çalışma dışı hayat, bir sosyal sistem, bir eğitim safhası, duyguların boşalmasını sağlayan bir yoldur. Boş zamanları değerlendirme insanlar için bir ihtiyaçtır. Bu yolla, birey kendini ifade etme, kişiliğini geliştirme sırasında boş zamanlarını değerlendirme biçiminde ortaya çıkan bir çıkış yoludur (Mutlu, 2008).

Boş zamanı en iyi şekilde değerlendirmek gerek toplum gerek birey açısından şu şekilde özetlenebilir. “Bireyin kendini ifade etmesine imkân verir, yaratıcılığını artırır, yeni tecrübeler kazandırır, arkadaşlık ilişkilerinin kurulmasını sağlar ve sosyal çevreyi genişletir, mutlu ve sağlıklı bireyler yetişmesini sağlar, üretkenliği artırır ve aynı zamanda bireyin ruh sağlığının gelişmesini ve düzenlenmesini sağlar, bireyin yeteneklerinin bulunması ve geliştirilmesine yardım eder, hayatı geliştirme ve anlamlı hale getirmeyi amaçlar, yeni bilgi ve beceriler kazandırır” (Mutlu, 2008).

2.3.2.1. Fiziksel Yararları

Hayatın ilerletilebilmesi için hareket gereklidir; yemek yeme, yürüyüş, çeşitli hareketlerde bulunulması gibi. Sağlıklı gelişim ve yaşamı sürdürmek için uygun bir fiziksel yapı ve fiziksel aktivite elzemdir. “Araştırmalar düzenli fiziksel aktivite, şişmanlığı, kalp ve dolaşım sistemi hastalıklarını, yüksek tansiyon, kolesterol, çeşitli kas ve eklem rahatsızlıklarını vb. gibi önüne geçmede etkili olduğunu göstermektedir”. Egzersizle sağlığı korumak bilimsel dayanağı olan bir gerçekliktir (Zülal, 2002).

2.3.2.2. Toplumsal Yararları

Gün geçtikçe modernleşen toplum yaşantısı bir yandan insanların refah düzeyini arttırırken, diğer yandan insanların yalnızlaşmalarına ve asosyalleşmelerine neden olmaktadır. Bunun yanında yaşanan ekonomik sıkıntılar, din, dil, ırk, eğitim, kültür gibi farklılıklar insanları giderek birbirinden uzaklaştırmaktadır. Oysa insan doğası gereği sosyal bir varlıktır ve insan ihtiyaçları yalnızca fizyolojik ihtiyaçlardan değil, bunun yanında sosyal ihtiyaçlardan da oluşmaktadır. Bu bağlamda, rekreasyon faaliyetleri insanların sosyalleşmelerinde büyük önem taşımaktadır. Rekreasyon faaliyetleri ile kişilerin ve grupların bir araya gelmesi toplumsal birlikteliği geliştirir, dayanışma ve yardımlaşmayı sağlar. Ayrıca serbest hareket ve düşünce imkânı, dayanışma ve yardımlaşma ile demokratik bir toplumun yaratılmasını daha da kolaylaştırır (Sevil ve ark.2012).

Aile ve arkadaş grupları sosyalleşme sürecinde büyük önem arz eder. Grup halinde yapılan faaliyetlerde katılımcılar sosyal ihtiyaçlarını karşılar veya ortamları hazırlar. Bu durum bireyde tatmin yaratır ve kendini tanımasına yardımcı olur. Boş zaman faaliyetlerine katılan birey kendisi için ikinci bir kimlik yaratma sürecine girmiş olur ve bu etkinliklerine katılmak, katılanların sosyal statüsünü yükseltir (Cordes ve İbrahim, 1991).

2.3.2.3. Psikolojik Yararları

Boş zamanların değerlendirilmesinin psikolojik yönden faydaları şu şekilde sıralanabilir; birey boş zamanlarını olumlu şekilde değerlendirerek fiziksel, zihinsel ve toplumsal etkenlerin bütünleşmesinden doğan kişilik sahibi olur. Bireylerin dürüst, adil, hoşgörülü, kibar ve anlayışlı olmalarına katkıda bulunur. Saldırganlık eğilimlerinin düşmesi ve cinsel gerginliklerin ortadan kaldırılması boş zamanların değerlendirilmesi aracılığıyla gerçekleşebilir. Boş zaman etkinlikleriyle birey herhangi bir gruba, takıma veya organizasyona katılarak yalnızlığını giderebilir. Birey bu faaliyetlerin içinde bulunarak, dışa dönük kişilik geliştirme olanağına sahip olur (Gedik, 1985).

2.4. Rekreasyon Kavramı

Rekreasyon ve boş zaman kavramları 19. yüzyılın sonlarında Batı Avrupa ve Batı Amerika'daki endüstrileşme süreci sonrası ortaya çıkan sosyal yaşam kuralları sonucunda oluşmuş kavramlardır. (Wilson 1987).

2.4.1. Rekreasyon Tanımı ve Anlamı

Rekreasyon, “yenilenme, yeniden yaratılma” anlamına gelen Latince “recreate” kelimesinden gelmektedir. Sözlük anlamına göre rekreasyon, “ruhsal ve beden yönden yenilenme, yeniden doğuş” demektir. Rekreyon, “çalışma ve günlük rutin işlerin sonrasında bir yenilenme yaşantısıdır” (Jensen, M. A. Peterson. 1999).

Türk Dil Kurumu rekreasyonu iki farklı şekilde tanımlamaktadır. Birincisi “İnsanların serbest zamanlarında, eğlence ve spor amacı ile gönüllü olarak katıldıkları etkinlikler”, ikincisi ise “Bir bölgeyi insanların eğlenme, dinlenme amacıyla kullanabilecekleri bir duruma getirme” olarak tanımlamaktadır (Türk Dil Kurumu, 2012).

Hazar (2003)'ın yaptığı tanımlamalara göre;

Rekreasyon; insanların, sınırlı yaşam süresinin zorunlu davranışlar dışında kalan diliminde, gönüllü olarak katıldıkları ve doyum sağladıkları etkinliklerdir.

Rekreasyon; psikolojik, zihinsel, ruhsal ve fiziksel olarak yenilenmeyi ifade eder ve katılanları zenginleştiren, dinlendiren, canlandıran, yaşamın güçlükleri ve sıradanlığı ile başa çıkmasını sağlayan bir olgudur (Jensen, M. A. Peterson, T. L. Murphy, R. J. ve Emmerling, 1999).

2.4.2. Rekreasyonun Özellikleri

Boş zamanları “kitap okuma, resim yapma, bir sergiyi bir müzeyi gezme gibi ortamın sağladığı günlük uğraşı yükünün ağırlığından bir süre olsun kaçış, insanın yeni bilgileri, yeni becerileri edinmeye sahip olduklarını daha rahat uygulamaya hazır ve yatkın

bir güçle adeta yeniden doğmasını sağlaması bakımından aynı zamanda kazanç sağlamış olur” (Mutlu, 2008).

Rekreasyonun birçok araştırmacı tarafından kabul edilen birtakım temel özellikleri aşağıdaki biçimde tanımlanmaktadır:

- “Rekreasyon, bireylerin boş zamanlarında katıldıkları aktivitelerdir”.
- “Rekreasyon, rekreatif etkinliklere katılım sonucunda ortaya çıkan bir deneyimdir”. “Bu etkinlikler; yüzme, gezi gibi çeşitli spor faaliyetlerini gerektirir”.
- “Rekreasyon faaliyetlerine katılım, birey tarafından önceden belirlenmiştir”.
- “Rekreasyon faaliyetlerine katılım gönüllü olmalıdır”.
- “İlgi ve isteğe göre seçilen etkinlikler değişiklik gösterebilir”.
- “Rekreasyonu tek bir eylem olarak görmek mümkün değildir. Birbirinden farklı faaliyet çeşitlerinden oluşan özel yaşantı biçimidir”.
- “Her yaş ve cinsiyetten bireyin katılımı söz konusudur”.
- “Açık veya kapalı alanda ve her mevsimde uygulanabilir”.
- “Bireylerin kendini kanıtlama, kişiliğini ifade edebilme, toplumda statü kazanma, yeni deneyimler elde etme gibi ihtiyaçlarına yöneliktir”.
- “Rekreasyon toplumsal bir olgudur. Bireylerin etnik standartlarına uygun olmalı, ayrıca sağlıklı ve yapıcı bir deneyim sağlamalıdır”.
- “Bireyler rekreasyonel aktiviteler yoluyla kültürel eylemleri tekrarlarlar. Böylece gelecek kuşaklara kültür aktarımı sağlanır”.

Günümüz dünyasında kavramsal olarak rekreasyon; daha çok toplumsal bakımdan kabullenilir ve katılımcıya çeşitli yararlar sağlayan etkinlikler olarak görülmektedir. Bu etkinliklerin ahlaksal, zihinsel ve fiziksel olarak inşa edilmiş, başkalarının haklarına saygılı, gönüllü olarak seçilmiş, zevk ve başarı duygusu oluşturan bir karakteri olması gerekliliğinden bahsedilmektedir. Rekreasyonun temel özelliklerinin bütünü incelendiğinde, kimi faaliyetlerin zannedildiği gibi bir rekreasyonel faaliyet olmadığı görülür. Günümüzde herkes boş zamanlarını akıllıca kullanamamaktadır (Tezcan, 1993).

2.4.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Kültürel farklılıklar olması, insanın doğası gereği farklı etkinliklerden keyif alması, yaşanılan yer, çalışma şekli, çevresel koşullar, ulaşılabilirlik ve yapılabilişliğin değişik olması rekreasyon sınıflandırılmasında da çeşitlilik göstermektedir. Örneğin Tribe'e (1995) göre; rekreasyon etkinliklerini evde yapılan etkinlikler, ev dışında yapılan etkinlikler ve seyahat ve turizm olmak üzere 3 grupta incelemiştir. Sınıflandırması iki ana başlık altında toplanmıştır:

a) Amaçlarına göre rekreasyonun sınıflandırılması:

- İstirahat
- Kültürel
- İhtimaî
- Sportif
- Gezi
- Sanat

b) Çeşitli kriterlere göre rekreasyon sınıflandırılması:

- Yaş durumuna göre.
- Faaliyetlere katılanların sayı durumuna göre.
- Zaman durumuna göre.
- Kullanılan mekân durumuna göre.

- Sosyolojik içeriğin durumuna göre.

a) Mekansal Açıdan Rekreatyon Çeşitleri:

- Açık Mekân Rekreatyonu
- Kapalı Mekân Rekreatyonu.

b) Katılımcıların Milliyetlerine Göre Rekreatyon Çeşitleri:

- Ülke (Ulusal) bazında Rekreatyon.
- Ülkeler (Uluslararası) bazında Rekreatyon.

c) Bireyin Etkinliklere Katılma Şekline Göre Rekreatyon Çeşitleri:

- Etkin Rekreatyon.
- Edilgen Rekreatyon.

d) Katılımcıların Yaşlarına Göre Rekreatyon Çeşitleri:

e) Katılımcıların Sayısına Göre Rekreatyon Çeşitleri:

- Ferdi (bireysel) Rekreatyon.
- Grup Rekreatyonu.

f) Fonksiyonel Açıdan Rekreatyon Çeşitleri:

- Ekonomi
- Bedî
- Girişimci
- Sağlık
- Fizikî
- Sanat
- Kültürel

2.4.4. Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri

Rekreasyonel faaliyetlere duyulan ihtiyaç, rekreasyon faaliyetlerinin kişisel ve toplumsal yönden sağladığı faydalardan kaynaklanmaktadır. “Kişisel yönden; fiziki sağlık gelişiminin yaratılması, ruh sağlığı kazandırılması, sosyalleşme, yaratıcılık, kişisel beceri ve yeteneğin gelişimi, çalışma başarısı ve iş verimini arttırma, ekonomik hareketlilik, insanı mutlu olma hali olarak açıklanmaktadır”. (Karaküçük, 1997).

Tillman rekreasyona duyulan temel ihtiyaçları şu şekilde sınıflandırmıştır (Torkildsen, 2005):

1. “Macera, rahatlama, kaçış ve fantezi gibi yeni deneyimler”,
2. “Tanımlama ve teşhis koymak”,
3. “Güvenlik”,
4. “Hâkimiyet”
5. “Sorumluluk ve sosyal etkileşim”
6. “Zihinsel aktivite”
7. “Yaratıcılık”
8. “Başkalarına hizmet etmek”
9. “Fiziksel aktivite ve zindelik”

Rekreasyona neden ihtiyaç duyulduğunu maddeler halinde aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- İnsanı mutlu ve huzurlu hissetmesini sağlar.
- Yaşam kalitesini artırır.

- Fiziksel ve ruhsal gelişime katkıda bulunur.
- İnsanı sosyalleştirir. Toplumsal dayanışmayı artırır, bütünleşmeyi sağlar.
- Toplumda demokratik bilincin gelişimini sağlar.
- Kişisel beceri ve yeteneklerin gelişimi sağlar.
- Heyecan ve macera ihtiyacını giderir.
- Hayal gücünü ve yaratıcılığı geliştirir.
- Çalışma hayatında başarıyı ve verimi artırır (Karaküçük, 2016).

2.4.5. Rekreasyonun Çalışanlar Üzerine Etkisi

“Rekreasyon faaliyetlerinin kişinin çalışma verimi üzerindeki olumlu etkileri fiziksel ve zihinsel aktivitelerde bulunanlar için birçok rekreasyon programlarının ortaya çıkmasına ve uygulanmasına sebep olmuştur”. “Materyalist düşüncede planlanan ve uygulanan rekreatif faaliyetlerinde öncelikle üretimin artırılması hedeflenmektedir. Rekreasyon bu düşüncede sadece, çalışma hayatının tamamlayıcı bir unsuru olarak belirtilmiştir”. (Nixon ve Jewett, 1969).

Dumazedier de (Akt. Karaküçük, 1999) boş zaman değerlendirme faaliyetlerinin (rekreasyon) üç önemli fonksiyonu yerine getirdiğini belirtmektedir:

1. Çalışmadan doğan bedensel aşınma ve sinir gerginliklerini ortadan kaldırıp, dinlendirir,
2. Çalışmanın insanda yarattığı can sıkıntısı duygusunu giderir ve yıpratıcı rekabetin olmadığı, zamanı hoş bir şekilde geçirterek eğlendirir,
3. Hayatın talep ettiği yenilenmeyi, kendini ifade etmeyi, bilgiyi ve beceriyi sağlayıp, geliştirir.

III. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmanın evrenini 2018–2019 eğitim öğretim yılı içerisinde Batman ilinde görev yapan eğitimciler oluşturmaktadır. “Araştırmada sorulan sorular likert tipi ölçekle değerlendirilmeye alınmıştır. Çalışmanın amacına uygun olarak anket 2 bölümden oluşmaktadır”. “Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini ortaya çıkarmak için araştırmacı tarafından kişisel bilgi formu geliştirilmiştir”. “İkinci bölümünde ise rekreatif faaliyetlere katılımı ölçmek için Yıldız’ın (2010) kullandığı rekreatif aktivite katılım ölçeği kullanılmaktadır”. “Araştırmamızda kullandığımız anket formunda topladığımız veriyi bilgisayar ortamına aktarılıp, toplanılan verileri İstatiksel analizler SPSS 22.0 paket programından yararlanılarak yapıldı”. “Toplanan verileri değerlendirirken frekans, yüzde, iki testin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grubun karşılaştırılmasında ise ANOVA ve Tukey testleri kullanılmaktadır”.

3.1.Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma Batman ilinde görev yapan öğretmenlerin boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının belirlenmesinin ele alındığı betimsel bir çalışmadır. “Anket iki bölümden oluşmaktadır”: “İlk bölümde katılımcıların demografik bilgilerini belirlemeye yönelik sorular, ikinci bölümde ise boş zamanlarında yaptığı rekreatif faaliyetleri yansıtan toplam 4 bölümden oluşan rekreatif aktivite katılım ölçeği kullanılmıştır”. “Rekreatif aktivite katılım ölçeğinin bölümleri ise birinci bölüm tercih edilen etkinlik çeşitlerini tespit etmeye yönelik 17 sorudan, boş zaman etkinliklerine katılım şekli 4 sorudan, boş zaman aktivitelerinin tercih edilme nedenleri 6 sorudan ve boş zaman aktivitelerini bıraktığı etkiler 9 sorudan oluşmaktadır”. “Araştırma soruları beşli likert tipi sorudan oluşmaktadır”. “5’li likert ölçeğinde yer alan derecelendirme, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, kesinlikle katılıyorum şeklinde tanılandırılmıştır”.

3.2. Evren ve Örneklem

Tablo 3.2.1. Araştırmanın Evreni ve Araştırmaya Katılanlar

KATILAN İL	EVREN (SAYI)	ARAŞTIRMAYA KATILANLAR	
		SAYI	(%)
Batman	250	200	%80

Araştırmanın evreni Batman ilinde görev yapan Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden oluşturmaktadır. Batman ilinde beden eğitimi öğretmenleri evren olarak belirlenmiş ve evren üzerinden kolayda örneklem alma yoluna gidilmiştir. İl milli eğitimden alınan verilere göre Beden eğitimi ve spor öğretmeni olarak çalışanların toplamı 211 sayıda belirlenmiş ve uygulanan örneklem formülü ile 211 kişiye anket dağıtılmış, ancak bunlardan 200 tane anket geri toplanabilmiştir. Bu 211 anket içerisinde 200 anket araştırma için kullanılabilir veri olarak değerlendirilmiştir

3.3. Veri Toplama Teknikleri

“Çalışma öncesi Batman il milli eğitim müdürlüğünden araştırma için gerekli izinler alınmıştır”. “Uygulamaya başlamadan önce öğretmenlere araştırmanın amacı ile ilgili açıklamalarda bulunarak çalışma hakkında bilgi verilmiştir”. “Daha sonra anket araştırmacı tarafından eğitimcilere birebir uygulanmıştır”. “Anket formunun uygulanması ve toplanması aşamasında gizlilik ilkesine bağlı kalınmaya dikkat edilmiştir”. “Doldurulan anket formları bizzat araştırmacı tarafından toplanmıştır”.

3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

“Araştırmada kullanılan anket formunda elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılıp, veriler SPSS 22,0 paket programından yararlanılarak istatistiksel analizleri yapılmıştır”. “Verilerin değerlendirilmesinde frekans, yüzde, iki bağımsız gruplar için t-testi ve İki den fazla bağımsız grubun karşılaştırılmasında ANOVA ve Tukey çoklu karşılaştırma testleri kullanılmıştır”.

3.3. Veri Toplama Yöntem ve Araçları

“Bu araştırmada tesadüfî olmayan kolayda örnekleme veri toplama yöntemi uygulanmıştır”. Veriler ise boş zaman ölçeği kullanılmıştır. “Anket formlarının bireyler tarafından cevaplanması kişisel görüşme yolu ile elde edilmiştir”.

V. BULGULAR VE YORUM

Tablo 1. Katılımcılar ile ilgili Demografik Bilgiler

Değişkenler		N	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	156	78,00
	Kadın	44	22,00
Yaş	21-30 yaş	88	44,00
	31-40 yaş	86	43,00
	41-50 yaş	20	10,00
	51 yaş ve üzeri	6	3,00
Medeni Durum	Evli	148	74,00
	Bekâr	52	26,00
Çocuk sayısı	Yok	62	31,00
	1 veya 2	66	33,00
	3 veya 4	56	28,00
	3 ve daha fazla	16	8,00

Tablo 1’de katılımcılar ile ilgili demografik bilgilere yer verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde %78’i erkeklerden % 22’si kadınlardan oluştuğu, en yüksek %44’ü ile 21–30 yaş grubu aralığında oldukları, %74’ünün evli ve %31’inin hiç çocuğu olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Boş Zamanlarında Yapılan Etkinliklerin Tanımlayıcı İstatistikleri

Maddeler		Ort	Ss
Kitap, gazete ve dergi vb. okurum.	200	3.65	1.23
Müzik dinlerim.	200	3.75	1.02
TV Seyrederim	200	3.21	1.98
Sinema ve tiyatroya giderim.	200	2.65	0.76
Beceri gerektiren el işi ve el sanatlarıyla uğraşırım	200	2.34	1.38
Spor müsabakalarını izlerim.	200	2.64	0.89
Kahvehane, sendika, lokal gibi yerlere giderim	200	2.01	0.84
İçkili eğlence yerlerine giderim.	200	1.12	0.87
Bilgisayar ve internetle ilgilenirim.	200	3.45	0.94
Arkadaş ve Akraba ziyaretlerine giderim	200	3.83	0.92
Kültürel ve İlmi faaliyetlere katılırım.	200	3.04	1.22
İddia, At yarışı vb. Şans oyunları oynarım.	200	1.24	0.64
Ailemle vakit geçiririm.	200	3.82	0.76
Düzenli olarak egzersiz yaparım.	200	2.87	1.12
Spor merkezlerine giderim.	200	2.43	0.78
Halı saha turnuvalarına katılırım.	200	1.76	0.98
Ava giderim, Atıcılık faaliyetlerinde bulunurum.	200	1.31	1.09

Tablo 2’de boş zamanlarında yapılan etkinliklerin tanımlayıcı istatistikleri gösterilmiştir. Sonuçlara bakıldığında katılımcıların en yüksek ortalama arkadaş ve akraba ziyarete gittikleri, müzik dinledikleri ve aileleri ile vakit geçirdikleri anlaşılmaktadır. Bireylerin boş zamanlarında en düşük tercih ettikleri ise içkili eğlence yerlere gitme, şans oyunları oynama, av ve atıcılık faaliyetlerine gitme gibi etkinliklerdir.

Tablo 3. Boş Zaman Etkinliklerine Katılım Şekli ile İlgili Tanımlayıcı İstatistikler

Maddeler	N	Ort	Ss
Evde	200	3.87	0.76
Dernek, Sendika, Sosyal Kulüpler vb.	200	2.03	0.92
Spor Tesislerinde	200	2.65	0.87
Eğlence Yerlerinde	200	2.95	1.22

Tablo 3'te boş zaman etkinliklerine katılım şekli ile ilgili tanımlayıcı istatistikler gösterilmiştir. Katılımcıların boş zaman etkinliklerini geçirdikleri alanlara baktığımızda katılımın en yüksek ortalaması ile boş zaman etkinliklerini evde değerlendirdiği, katılımcıların en düşük ortalaması ise spor tesislerinde ve boş zaman etkinliklerini dernek, sendika, sosyal kulüpler değerlendirdiği görülmektedir.

Tablo 4. Boş Zaman Aktivitelerini Tercih Etme Nedenleri ile ilgili Tanımlayıcı İstatistikler

Maddeler		Ort	Ss
Arkadaşlarımla vakit geçiriyor olmam	200	3.76	0.88
Sosyalleşmek için	200	3.87	0.87
Mesleki kalitemi artırmak için	200	3.75	1.21
Sağlığımı korumak için	200	3.65	0.76
Kilo problemlerimden kurtulmak için	200	2.21	1.02
Bireysel yeteneklerimi geliştirmek için	200	3.11	1.22

Tablo 4'te boş zaman aktivitelerini tercih etme nedenleri ile ilgili tanımlayıcı istatistiklere yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların boş zaman aktivitelerini tercih etme nedenleri arasında en yüksek ortalama sosyalleşmek için en düşük ortalama ise kilo problemlerinden kurtulmak olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5. Boş Zaman Aktivitelerinin Bıraktığı Etkiler ile İlgili Tanımlayıcı İstatistikler

Maddeler	N	Ort	SS
Dinlendirici buluyorum	200	3.98	0.89
Eğlendirici buluyorum	200	4.11	0.86
Heyecan verici buluyorum	200	3.85	1.11
Eğitici buluyorum	200	3.75	0.76
Yararlı buluyorum	200	4.03	0.90
Mutlu edici buluyorum	200	4.08	0.91
Sağlığıma olumlu etki yapıyor	200	3.99	0.88
İş verimini artırıyor	200	3.72	1.21
Arkadaş çevrem genişliyor	200	3.84	1.04

Tablo 5'te boş zaman aktivitelerinin bıraktığı etkiler ile ilgili tanımlayıcı istatistiklere yer verilmiştir. Sonuçlara bakıldığında araştırmaya katılanların boş zaman aktivitelerinin kendilerinde bıraktığı etkiler incelendiğinde en yüksek ortalama eğlendirici olduğunu, dinlendirici bulduğunu ve mutlu edici olduğunu ifade etmişlerdir. En düşük ortalama ise eğitici bir etki bıraktığı, heyecan verici olduğu ve iş verimini arttırdığı anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Cinsiyete Göre Boş Zaman Değerlendirme Puanlarının Karşılaştırılması

	Cinsiyet	Ort.	SS	t	p
Boş zamanlarınızda hangi etkinlikleri Yaparsınız ölçeği	Kadın	44	.55	242	6.33 001
	Erkek	56	.83	424	
Boş zaman etkinliklerine katılım Şeklinin ölçeği	Kadın	4	.66	543	3.11 023
	Erkek	56	.99	533	
Boş zaman aktivitelerini tercih etme Nedenlerinin ölçeği	Kadın	4	.55	533	1.13 234
	Erkek	56	.63	343	
Boş zaman aktivitelerinin bıraktığı Etkilerin ölçeği	Kadın	4	.96	434	.934 453
	Erkek	56	.76	434	
Boş zaman değerlendirme ölçeği Toplam puanı	Kadın	4	.33	343	1.92 143
	Erkek	56	.42	432	

Tablo 6’da cinsiyete göre boş zaman değerlendirme puanları t-testi ile karşılaştırılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde cinsiyete göre boş zaman değerlendirme ölçeği toplam puanı alt boyutlarından boş zaman aktivitelerini tercih etme nedenleri toplam puanı, boş zaman aktivitelerinin bıraktığı etkilerin toplam puanı arasında anlamlı farklılık olmadığı anlaşılmaktadır ($p>0,05$). Buna karşın boş zaman etkinliklerine katılım şekli toplam puanı ve boş zamanlarda yapılan etkinlikler toplam puanı cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Başka bir ifade ile erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre daha yüksek puan aldıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Medeni Duruma Göre Boş Zaman Değerlendirme Puanlarının Karşılaştırılması

	Med. Dur	N	Ort	SS	t	p
Boş zamanlarınızda hangi etkinlikleri yaparsınız Ölçeği	Evli	148	2.75	.338	.856	.345
	Bekar	52	2.65	.342		
Boş zaman etkinliklerine katılım şeklinin ölçeği	Evli	148	2.87	.237	-.434	.343
	Bekar	52	2.94	.235		
Boş zaman aktivitelerini tercih etme nedenlerinin ölçeği	Evli	148	3.43	.545	-1.12	.532
	Bekar	52	3.54	.452		
Boş zaman aktivitelerinin bıraktığı etkilerin ölçeği	Evli	148	3.95	.348	.523	.474
	Bekar	52	3.87	.560		
Boş zaman değerlendirme ölçeği toplam puanı	Evli	148	3.34	.640	-.453	.764
	Bekar	52	3.41	.546		

Tablo 7’de medeni duruma göre boş zaman değerlendirme puanları t-testi ile karşılaştırılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde; medeni göre boş zaman değerlendirme ölçeği toplam puanı, boş zamanlarınızda hangi etkinlikleri yaparsınız ölçeği toplam puanı, boş zaman etkinliklerine katılım şekli ölçeği toplam puanı, boş zaman aktivitelerini tercih etme nedenleri ölçeği toplam puanı, boş zaman aktivitelerinin bıraktığı etkilerin ölçeği toplam puanı, boş zaman değerlendirme ölçeği toplam puanı ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile evli ve bekârların boş zamanları değerlendirme puanları birbiri ile benzerdir.

Tablo 8. Yaşa Göre Boş Zaman Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

		KT	SD	KO	f	p
Boş zamanlarınızda hangi etkinlikleri yaparsınız ölçeği	Gruplar arası	.340	2	.215		
	Grup içi	61.5	375	.156	1.043	.344
	Toplam	63.3	373			
Boş zaman etkinliklerine katılım şeklinin ölçeği	Gruplar arası	.543	2	.305		
	Grup içi	145.2	375	.453	.643	.622
	Toplam	143.5	373			
Boş zaman aktivitelerini tercih etme nedenlerinin ölçeği	Gruplar arası	.192	2	.134		
	Grup içi	176.5	375	.486	.198	.801
	Toplam	176.7	373			
Boş zaman aktivitelerinin bıraktığı etkilerin ölçeği	Gruplar arası	2.343	2	1.121		
	Grup içi	195.3	375	.486	1.875	.113
	Toplam	192.1	373			
Boş zaman değerlendirme ölçeği toplam puanı	Gruplar arası	.354	2	.164		
	Grup içi	78.65	375	.245	.906	.392
	Toplam	86.21	373			

Tablo 8’de yaşa göre boş zaman değerlendirme puanları anova testi ile karşılaştırılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde: yaşa göre boş zaman değerlendirme ölçeği toplam puanı, boş zamanlarınızda hangi etkinlikleri yaparsınız ölçeği toplam puanı, boş zaman etkinliklerine katılım şekli ölçeği toplam puanı, boş zaman aktivitelerini tercih etme nedenleri ölçeği toplam puanı, boş zaman aktivitelerinin bıraktığı etkilerin ölçeği toplam puanı, boş zaman değerlendirme ölçeği toplam puanı ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile farklı yaş grubunda yer alan katılımcıların boş zamanları değerlendirme puanları birbiri ile benzerdir.

Tablo 9. Çocuk Sayısına Göre Boş Zaman Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

		KT	Ss	KO	f	p
Boş Zamanlarınızda hangi Etkinlikleri Gruplar arası		.143	2	.073		
Yaparsınız ölçeği	Grup içi	62.11	364	.155	.365	.515
	Toplam	62.27	362			
Boş Zaman Etkinliklerine Katılım Şeklinin Gruplar arası		.322	2	.145		
Ölçeği	Grup içi	187.1	364	.487	.398	.531
	Toplam	187.3	362			
Boş Zaman Aktivitelerini Tercih etme Gruplar arası		2.458	2	1.232		
Nedenlerinin ölçeği	Grup içi	165.1	364	.434	2.093	.101
	Toplam	187.7	362			
Boş Zaman aktivitelerinin Bıraktığı Etkilerin Gruplar arası		.562	2	.454		
Ölçeği	Grup içi	198.1	364	.554	.849	.403
	Toplam	199.1	362			
Boş zaman değerlendirme ölçeği toplam puanı Gruplar arası		.342	2	.143		
	Grup içi	87.00	364	.223	.563	.677
	Toplam	86.66	362			

Tablo 9’da çocuk sayısına göre boş zaman değerlendirme puanları anova testi ile karşılaştırılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde; Çocuk sayısına göre boş zaman değerlendirme ölçeği toplam puanı, boş zamanlarınızda hangi etkinlikleri yaparsınız ölçeği toplam puanı, boş zaman etkinliklerine katılım şekli ölçeği toplam puanı, boş zaman aktivitelerini tercih etme nedenleri ölçeği toplam puanı, boş zaman aktivitelerinin bıraktığı etkilerin ölçeği toplam puanı, boş zaman değerlendirme ölçeği toplam puanı ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile farklı sayıda çocuğu olan katılımcıların boş zamanları değerlendirme puanları birbiri ile benzerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak; bu çalışma Batman ilinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerin boş zaman alışkanlıklarına olan ilişkisini ortaya koymaktır. Çalışmanın literatür kısmında zaman, boş zaman ve rekreasyon ile ilgili kavramlar ve son olarak bu konu ile ilgili yapılan çalışmalar ayrıntılı biçimde incelenmiştir.

Çalışmamıza Batman üniversitesinde Batman ilinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden 200 çalışan birey katılmıştır. Bunların 156 kişi %78,00'i erkek, 44 % 22,00'si kadın bireyler oluşturmaktadır. Araştırmamıza katılan çalışanların yaş dağılımlarına bakıldığında % 44,00'u 21-30 yaş , % 43,00'u 31-40 yaş, %10,00'si 41-50 yaş, % 3,00'ü 51 yaş ve üzerinde olduğu saptanıp yaş aralıklarından % 44,00'si 21-30 çoğunlukta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu da akademik olarak çalışan bireylerin yaş ortalaması orta yaş ve genç grubunda olduğu görülmektedir. Araştırmamıza katılan % 74,00'i evli, % 26,00'i bekâr bireylerdir. Araştırmamıza katılan çalışanların büyük bir çoğunluğunun evli olduğu görülmektedir. Araştırmamıza katılanların %31,00'si çocuk yok, %33,00'ü 1 veya 2, % %28,00'si 3 veya 4 %8,00'i 3 ve daha fazla çocuğa sahip olduğu anlaşılmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin genellikle yaş ortalamalarının genç olması çocuk sayısında etki ettikleri anlaşılmıştır.

Araştırmamızın diğer ölçeklerinin bulguları incelendiğinde elde edilen sonuçlar ise şu şekildedir. Katılımcı beden eğitimi ve spor öğretmenleri en çok sırasıyla entelektüel aktivitelerden; kitap okumak, müzik dinlemek, dergi veya gazete okumak vb. kendi aralarında ortalama bazlı (3.59) bir sonucuna varılırken, sanatsal ve kültürel aktivitelerden ise; Beceri gerektiren el işi ve el sanatlarıyla uğraşmak, Spor müsabakalarını izlemek sinemaya gitmek vb. (3,48) etkinlikleri sıklıkla tercih ettikleri görülmektedir. Daha az gerçekleştirdikleri aktiviteler ise sırasıyla İçkili eğlence yerlerine giderim, İddia, At yarışı vb. Şans oyunları oynarım, Halı saha turnuvalarına katılırım, Ava giderim, Atıcılık faaliyetlerinde bulunurum, (1,58) etkinlikleri daha az tercih ettikleri görülmektedir. Genel çerçeveden

bakıldığında çalışanlar bireysel durumlarına göre farklı aktivitelere katıldığı genel olarak entelektüel bazlı aktiviteler katıldıkları söylenebilir. Ancak çok küçük farklarla da olsa bireylerin sıklıkla tercih ettiği aktivite türü yakın çevreleriyle yaptıkları aktiviteler olduğu anlaşılmaktadır. Bu aktivite grubunu yakın bir şekilde takip eden diğer bir aktivite grubu ise yukarıda da söylediğimiz gibi entelektüel aktiviteler olduğu tespit edilmiştir.

Diğer tanımlayıcı istatistikler incelendiğinde ise beden eğitimi ve spor öğretmenlerine sorulan soruda aktiviteleri seçme nedenleri ilgili istatistikte en yüksek ortalama sosyalleşmek (3.76) olduğu görülürken en düşük ortalama ise kilo problemlerinden kurtulmak olduğu (1.02) sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmalara göre kişilerin farklı değişkenlerdeki yaptığı aktiviteler, daha çok kişinin sosyalleşme içgüdüsünü tatmin etme üzerine olduğu anlaşılmaktadır. Detaylı şekilde incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaptıkları aktivitelerden eğlendirici buldukları ifade etmektedirler buda ortalamanın üstünde (4.11) bir değerle katıldıklarını göstermektedir. En düşük ortalama ise eğitici bir etki bıraktığı, heyecan verici olduğu ve iş verimini arttırdığı anlaşılmaktadır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin rekreasyona katılımı ölçmeye yönelik olan anket sorularına bireylerin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde; çalışanların genel olarak rekreasyonel aktivitelere katıldıktan sonra kendilerini kısmen enerji dolu hissettiklerini ve aktivitelere katılmadan önce bireylerin hayatlarında sıkıntıları olmasına rağmen aktiviteden kısa süre sonra hayatları hakkındaki hislerinin olumlu olduğu şeklindeki ifadeye yine ortalama bir değer verdikleri görülmektedir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine rekreasyonel aktivitelere katılımlarına bireylerin medeni durumları, yaş durumları ve Çocuk sayı durumlarına göre farklılaşma görülmediği, cinsiyet faktöründe ise rekreasyonel etkinliğe katılım arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin rekreasyonel aktivitelere katılım düzeyleri yükseldikçe bireylerin mutluluklarında ve sağlık kalitelerinde de olumlu yönde artış olduğu tespit edilmiştir. Bir başka deyişle beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin rekreasyonel

aktivitelere ne kadar yüksek seviyede katılım gösterirlerse mutluluk, sağlık, arkadaş çevresine, iş verime vb. durumlara aynı oranda pozitif yönde artacağı söylenebilir. Ek olarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerin hayatlarına pozitif yönde etki ettiği ve çalışanlar rekreasyon aktiviteleriyle hem mutlu hem de sağlık kalitelerini arttırdıkları görülmüştür.

Araştırmanın bulguları ve değerlendirilen sonuçlar göz önüne alındığında bazı önerilerde bulunulabilir.

- Rekreasyon aktivitelerini artırmaya yönelik etkinlik türlerin geliştirilebilir. Bu etkinliklerin bireylere katkıları üzerindeki etkileri vurgulayan eğitim programlarının düzenlenmesi, katılımcıların ilgilinin düzeylerindeki artışına yardımcı olacaktır.
- Kadın katılımcıların rekreasyon aktivite etkinliklere yönelterek cinsiyetler arasındaki katılım düzey farkının azalmasına yardımcı olmak için akademik çalışmalar yapılmalıdır.
- Rekreasyon aktiviteleri bireylerin fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik anlamda ihtiyaç duyduğu gereksinimlere karşılık verebilen etkinliklerdir. Bu açıdan bireylerin rekreasyon aktivitelerine yönlendirilmesi ve bilinçli şekilde boş zamanlarını değerlendirebilmeleri, toplum refahı açısından büyük önem taşımaktadır. Bu durumda bireyleri rekreasyonel aktivitelere daha çok zaman ayırabilmeleri için bir öneri olarak çalışma saatlerinin azaltılması gerekmektedir.
- Gelecekte bu alanda yapılacak çalışmalarda daha fazla sayıda aktivite imkanı ve katılımcısının olduğu örneklemelerin araştırmaya dâhil edilmesi genellenebilirliği artırılabilir.
- Araştırma bulgularında yer verildiği şekilde, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin çoğunluğunun evli ve çocuk sahibi bireyler olmasına rağmen, bekâr bireylerin aktivitelere katılım düzeylerinde demografik faktörlerin evli ve evli-çocuklu bireylere göre daha fazla etkilendiği görülecektir. Aktivite uygulayıcılarının evli ve

evli-çocuklu çalışan bireylere yönelik aktiviteler ve organizasyonlar tasarlamaları, katılımcıların katılım düzeylerini arttıracaktır.

- Sağlıklı toplumlar gelişmeye ve geliştirmeye yatkın toplumlardır. Bu açıdan kişinin gerek sağlığına gerekse tüm yaşam kalitesine pozitif yönde etkisi olduğu tespit edilen rekreasyon aktivitelerinin hem Milli Eğitim hemde diğer kamu kuruluşlarındaki idareciler tarafından önemsenmesi ve desteklenmesi bu alanın gelişiminde ve toplumun gelişiminde önemli ölçüde etkisi olacaktır.

- Bireylerin aktivitelere katılım düzeylerini arttıracak ve aynı oranda sağlık ve yaşam kaliteleri de artacak rekreasyon faaliyetlerinin tasarlanması ve teşvik edilmesi büyük bir önem taşımaktadır.

Bu çalışma Batman okullarında çalışan beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile sınırlı tutulmuş ve rekreasyon alışkanlıkları ile bunun kişiye etkileri incelenmiştir. Farklı iş ve meslek alanlarında yapılacak benzer çalışmalar ile çalışma bulgularının mukayese edilmesi çalışmayı daha değerli kılacaktır. Çalışmamızın yapılacak birçok çalışmaya ışık tutması çalışmamızın asıl hedeflerindendir. Okuyan tüm okuyucularımıza faydalı olması temennisiyle.

KAYNAKÇA

- Aybek, A. (2007). Öğrencilerin beden eğitimi dersine ve ders dışı etkinliklere yönelik tutumlarında beden eğitimi öğretmenlerinin rolü. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi, Samsun.
- Aydın, M. (1994). Eğitim Yönetimi, Hatipoğlu Yayınevi, Ankara.
- Büyükkaragöz S. ve Çivi. C. (1998). Genel Öğretim Metotları (8.baskı). İstanbul: Öz Eğitim Basım Yayın ve Dağıtım Ltd. Şti,
- Cordes K.A. (2013). Applications in recreation and leisure: For today and future. 4th Ed. Urbana: Sagamore Publishing LLC. p.:7-8
- Çalık, T.(1988). Türk Kamu Kesiminde Hizmet İçi Eğitimin Etkinliği, Doktora Tezi, Ankara.
- Çelikkaya, H. (1998). Fonksiyonel Eğitim Sosyolojisi (Pedagojik Formasyon Amaçlı), Alfa Yayınları, İstanbul.
- Çubuk, M. (1984). Turizmin dinleme, eğlenme ve BZD ile bütünleşmesi, yeniden tanım denemesi ve turizmin planlanmasında sistemli bir yaklaşım”, İstanbul: MSÜ Yayınları.
- Erden, M. (2008). Eğitim bilimlerine giriş. Arkadaş Yayınevi, Ankara.
- Erişti, E. (1998). Üniversite öğrencilerinin öğretme-öğrenme sürecine katılım durumları. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8.
- Ertürk, S. (1997). Eğitimde Program Geliştirme, Ankara.
- Gedik, N. (1985). Gençliğin Boş Zamanları Değerlendirme Sorunları. Türk Hemşireler Dergisi. XXXV.

- Gül, T. , Karaçar, E. , Kement, Ü. , Paslı, M. M. Yayla, Ö. , Erol, E. ve Göker, G. (2014).
Rekreasyon Olgusuna Genel Bakış. A. Yaylı (Ed.). Rekreasyona Giriş içinde.
Ankara: Detay Yayıncılık.
- Gülbahçe, Ö. (1996). Boş Zamanları Değerlendirme Alışkanlıkları. (Yüksek lisans tezi),
Hazar, A. (2003). Rekreasyon ve Animasyon. Detay Yayıncılık, Ankara
- Jensen, C. R. (1995). Outdoor recreation in America. USA: Human Kinetics.
- Jensen, C.R. (1977) “ Leisure and Recreation, Introduction and Overview” Lea & Febiger.
Philadelphia.
- Jensen, M. A., Peterson, T. L., Murphy, R. J. ve Emmerling, D. A. (1999). 'Relationship
of health behaviors to alcohol and cigarette use by college students. Journal
of College Student Development, 3(2), 163-170.J3
- Juniu, Susana; (2000), “Downshifting: Regaining the Essence of Leisure”,
- Karaküçük S. Ekenci G. Okulların Boş Zamanları Değerlendirme (Rekreasyon)
Eğitimindeki Rolü, Milli Eğitim Dergisi, 1995, 128.
- Karaküçük S. (2005), Rekreasyon–Boş Zaman Değerlendirme, 5.Basım. Ankara, Gazi
Kitapevi, 3-59-89.
- Karaküçük S., (2008). “Rekreasyon” Boş Zamanları Değerlendirme, Gazi Kitabevi,
Ankara,
- Karaküçük, S. (1997). Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme-Kavram Kapsam ve Bir
Araştırma. Seren Ofset, Ankara.
- Karaküçük, S. (1999). Rekreasyon boş zamanları değerlendirme. Ankara: Bağırhan
Yayınevi.

- Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Kongar, Emre (1993). *Kültür Üzerine, Remzi Kitabevi*, Ankara.
- Kropoktin, P. (1997). “Keyifli İş”. Çeviren: Saatçioğlu N. İçinde: (Şimşek I). Çalışmak: Yorar. Cogito: Üç Aylık Düşünce Dergisi. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. s.12-53.
- Leitner, M.J. ve Leitner, S.F. (2004). *Leisure Enhancement. Third Edition*, The Haworth Press, NewYork, London, Oxford.
- Lewis, S. (2003), “The Integration of Paid Work and the Rest of Life. Is PostIndustrial Work The New Leisure”, *Leisure Studies* 22, October.
- Mutlu, İ. (2008). *Egzersiz Yapan Kişilerin Boş Zamanlarına Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma, (Kayseri İl Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Niğde.
- Mutlu, İ. (2008). *Egzersiz Yapan Kişilerin Boş Zamanlarına Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma, (Kayseri İl Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Niğde.
- Özdemir, S., Karaküçük, S., Gümüş, M. ve Kıran, S. (2006). Türkiye taş kömürü kurumu genel müdürlüğü’nde çalışan yeraltı işçilerinin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarının belirlenmesi. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, Muğla, 3-5 Kasım, 10.
- Özden, Y. (1999). *Eğitimde dönüşüm eğitimde yeni değerler*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Özgen H ve Doğan S. (1997). *Zaman Yönetiminde Yeni Yönetim ve Organizasyon Yaklaşımları*. Standart Dergisi, 36.

- Sevil T., Şimşek K.Y., Katırcı H., Çelik V. O. & Çeliksoy M. A., (2012), “Boş zaman ve Rekreasyon Yönetimi”, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No, 2497, Açık öğretim Fakültesi Yayını No, 1468, Eskişehir.
- Sevil, T., Yıldırım, Ğ.K., Katırcı, H., Çelik, Ö., Çeliksoy, M.A. (2012). Boş Zaman Ve Rekreasyon Yönetimi. Eskişehir : T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınevi. Ünite 1.
- Şahin, C.K., Akten, S. ve Erol, U.E. (2009). Eğirdir meslek yüksekokulu öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının belirlenmesi üzerine bir çalışma. Artvin Çoruh Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi, 10(1).
- Tamer ve Pulur, (2001). Tamer K. , Pulur A. (2001). Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri, Kozan Ofset Matbaa, Ankara.
- Tezcan, M. (1993). “ Boş Zaman Sosyolojisi”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara
- Torkildsen, G. (2005). Leisure and Recreation Management. London: 5th Edition. Routledge.
- Türk Dil Kurumu. (2012). Genel Türkçe sözlük, <http://www.tdk.gov.tr> adresinden 15.03.2012 tarihinde edinilmiştir.
- Türk Dil Kurumu. (2017). Genel Türkçe Sözlük. İstanbul: TDK. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.59f28d22511546.77882548 Erişim tarihi (27.10.2017)
- Veal A.J.(1992), “Definitions of Leisure and Recreation”, Australian Journal of Leisure and Recreation, Vol.2, No.4.
- Wilson, J. (1987). The Sociology of Leisure, Recreation and Leisure: An Introductory Handbook. Ed. A. Graefe and S. Parker, Londra: Venture Publishing, Inc. 49-54.
- Akt: Aktaş, G.G. (2011). “Çağdaş Alışveriş Merkezlerinde Rekreasyonel İç

Mekan Organizasyonu Önerileri”. Sanat ve Tasarım Dergisi, 1(1): 1-13, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Yavuzer, H. (1997). Çocuk psikolojisi. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Zülal, A. (2002). Sağlık İçin Hareket Edin. Bilim ve Teknik Dergisi. Ağustos.

EKLER

DEĞERLİ KATILIMCI

Değerli katılımcı, elinizdeki ölçme aracı Batman İlinde görev yapan Beden Eğitimi öğretmenlerin boş zaman değerlendirme alışkanlıklarını belirlemek amacı yapılan bilimsel araştırmadır. Sonuçlar yalnızca araştırma için kullanılacak ve size ait bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Katılımınız için teşekkür ederim. Lütfen Aşağıdaki sorulara cevap verirken boşluklara (X) işareti koyunuz.

Araştırmacı: Ahmet Cemil BİÇİMLİ, Danışman Yrd. Doç.Dr. Ubeyde GÜLNAR

1.cinsiyetiniz	Kadın () Erkek ()
2.Yaşınız	21-30 () 31-40 () 41-50 () 51 yaş ve üzeri ()
3.Medeni durum Durumunuz?	Evli () Bekâr ()
4. Kaç çocuğunuz var	Yok () 1 veya 2 () 3 veya 4 () 5 veya daha fazla ()

A) Boş Zamanlarınızda Hangi Etkinlikleri yaparsınız?	Hiç bir Zaman	Nadiren	Ara Sıra	Sık Sık	Her Zaman
1.Kitap, Gazete ve Dergi vb. okurum.					
2.Müzik dinlerim.					
3.T.V seyredirim.					
4.Sinema veya Tiyatroya giderim.					
5.Çarşı, pazar, fuar, park gibi gezintilere çıkarım.					
6.Beceri gerektiren el işi ve el sanatlarıyla uğraşırım.					
7.Spor müsabakalarını izlerim.					
8.Kahvehane, sendika, lokal gibi yerlere giderim.					
9.İçkili eğlence yerlerine giderim.					
10.Bilgisayar ve internetle ilgilenirim.					
11.Arkadaş ve Akraba ziyaretlerine giderim.					
12.Kültürel ve İlmi faaliyetlere katılırım.					
13.İddia, At yarışı v.b. Şans oyunları oynarım.					
14.Ailemle vakit geçiririm.					
15.Düzenli olarak egzersiz yaparım.					
16.Spor merkezlerine giderim.					

17.Halı saha turnuvalarına katılıyorum.					
18.Hafta sonları koşu yaparım.					
19.Ava giderim, Atıcılık faaliyetlerine bulunurum.					

B) Boş Zaman Etkinliklerine Katılım Şekliniz	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.Evde					
2.Öğretmenevinde					
3.Doğada, Dinlenme alanlarında					
4.Dernek, Sendika, Sosyal Kulüpler v.b					
5.Spor Tesislerinde					
6.Eğlence Yerlerinde					

C) Boş Zaman Etkinliklerine Kimlerle Katılırsınız?	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.Yalnız					
2.Eşim ve çocuklarımla					
3.Arkadaş Grubumla					
4.Uzman kişilerin rehberliğinde					

D) Boş Zaman Aktivitelerini Tercih Etme Nedenleri.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.Arkadaşlarımla vakit geçiriyor olmam					
2.Faaliyetlere katılmamı engelleyecek çevre ve aile baskısının olmaması					
3.Yıpratıcı iş ortamından uzaklaşmak için.					
4.Sosyalleşmek için.					
5.Mesleki kalitemi arttırmak için.					
6.Sağlığını korumak için.					
7.Kilo problemlerimden kurtulmak için.					
8.Bireysel yeteneklerimi geliştirmek için					

İZİN BELGESİ

izin yazısı

Gönderen: birol yıldız <birol_yildiz59@hotmail.com>

Gönderildi: 17 Kasım 2018 Cumartesi 21:09

Kime: ahmetbicimli@hotmail.com

Konu: İlt: ölçek için izin

Kullanabilirsiniz öğretmenim sorun yok. Kolay gelsin.

Samsung cihazımdan gönderildi

----- Orijinal mesaj -----

Kimden: ahmet cemil biçimli <ahmettbicimli@hotmail.com>

Tarih: 17.11.2018 20:32 (GMT+03:00)

Alıcı: birol_yildiz59@hotmail.com

Konu: ölçek için izin

Hocam merhaba izniniz varsa İstanbul ili eyüp ilçesi ilköğretim okullarında görev yapan Beden Eğitimi ve spor öğretmenlerinin ders dışı spor aktivitelerine katılım ölçeğini kullanabilir miyim?
Batman ili için kullanacağım.

ÖZGEÇMİŞ**KİŞİSEL BİLGİLER**

Adı Soyadı: Ahmet Cemil BİÇİMLİ

Uyruğu: T.C

Doğum Yeri ve Tarihi: Batman

Telefon No:5077067421

E-mail: ahmettbicimli@hotmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ**Bitirme Yılı**

Lise: Teknik meslek lisesi

1995

Lisans: Dicle Üniversitesi BESYO

2004

Tezsiz Yüksek Lisans: Van Yüzüncü yıl Üniversitesi

2006

İŞ DENEYİMLERİ

GÖREVİ: Antrenör

KURUM: Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü

YIL: 13